WASHINGTON D C

Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXII. Ч. 78. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 23-го КВІТНЯ (APRIL) 1954. ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS No. 78. VOL. LXII.

ВИЛСОН БОРОНИТЬ НОВОЇ ПОЛІТИКИ

ТВЕРДИТЬ, ЩО ОБОРОННА СИЛА ЗБІЛЬШЕНА ВНАСЛІДОК НОВОЇ ЗБРОЇ; НОВА ПОЛІТИКА ХОРОНИТЬ ПЕРЕД МАЛОЮ І ВЕЛИКОЮ АГРЕСІЄЮ

Вашингтон. — Секретар оборони Ч. Е. Вилсон у своєму піврічному звіті заявив, що „збільшена негайна можливість повітряної відплати" остерігає будьякого агресора перед нападом на цю країну. Він казав, що ЗДА плянують таку стратегію, щоб можна було відбити не тільки велику, але й малу агресію. Цими словами Вилсон відповідав тим критикам нової оборонної політики уряду, які, як наприклад Адлей Е. Стівенсон, твердять, що при допомозі негайної відплати можна б було стримати велику агресію, бо з приводу малої агресії не можна вживати атомової й водневої бомби, що довело б до третьої світової війни. Вилсон сказав, що ЗДА заплянували таку стратегію, щоб можна було не допустити також і до малої агресії. Цей оборонний стан ЗДА мусить тривати довший час без порушення соціяльних і господарських основ країни. Секретар оборони повідомляв, що ЗДА збільшили свої наземні й морські летунські бази та збільшили бойову силу наземного війська при допомозі нової зброї. Уряд дбає також про сильну фльоту та бойову силу наземних військ. Вилсон підкреслив, що оборонні сили держав вільного світу також постійно зростають. Крім Вилсона здавав піврічний звіт і секретар армії Роберт Т. Стівенс, який говорив про те, що чисельний стан армії зменшено на домагання уряду. Він казав, що ще не можна нічого сказати, як зменшення числа армії та введення нових родів зброї вплине на бойову силу армії. Але він заявив, що ЗДА мусять затримати сильну армію з відповідним числом фахово вишколених вояків, щоб на випадок війни можна було розбудувати армію при допомозі нових річників. Секретар летунства Гаролд Е. Толбот заявив у своєму звіті, що летунські сили відчувають брак досвідчених і вишколених летунів. Секретар фльоти Роберт Б. Андерсон повідомив, що літаконосець А—3—Д може вести навіть найважчі атомові бомби. Нищильник F—7—U—3 може везти керовані стрільна, які призначені для нищення ворожих літаків.

Реґулямін переслухань комісії МекКарті

Вашинґтон. — Після довгих непорозумінь та труднощів таки виготовлено реґулямін, яким мають послуговуватися під час переслухань в справі конфлікту між сенатором Джозефом МекКарті та секретарем армії Робертом Т. Стівенсом. З одного боку виступає сенатор МекКарті та його помічники й дорадники Рой Кон та Дейвід Шайн, а з другого — секретар армії Стівенс, правний дорадник армії Джан Дж. Адамс та асистент секретаря оборони Г. С. Генсел. Згідно з реґуляміном, провід над Сенатською Слідчою Підкомісією обняв сенатор Карл Е. Мундт. Спеціяльним правним дорадником цієї підкомісії є правник Рей Г. Дженкінс, а сам сенатор Мек Карті на час переслухань не буде членом підкомісії, — його місце в підкомісії займиє сенатор Генрі С. Дворжак. Сенатор Мек Карті має право ставити запити свідкам; таке саме право має і представник армії. Кожна сторона зможе ставити запити впродовж 10 хвилин ,але цих 10-хвилинних запитів може бути більше разів.

29 мільйонів дітей в американських школах

Ню Йорк, Н. Й. — Дирекція Крайової Промислової Конференції повідомляє, що число учнів в народних школах, починаючи від 1944 року, постійно збільшується і цього року становить 29,600,000. Також від 1944 року постійно збільшуються видатки на будову нових шкіл. В роках 1943-1944 учнів у школах внаслідок зменшеної нарожуваности під час депресії було тільки 23,000,000. Припускають, що 1960 року це число збільшиться до 36 мільйонів. — Голова батьківського комітету одної школи в Ню Йорку, Генрі А. Коген, звернувся до суперінтендента шкіл Вільяма Дженсена з просьбою, щоб Шкільна Рада подбала про спеціяльні підручники для дітей, які народилися поза межами ЗДА.

Сенатська комісія веде переслухання в справі „каміксів"

Ню Йорк, Н. Й. — Сенатська Комісія для дослідження злочинности серед молоді почала переслухання в справі так званих „каміксів". Для цього насамперед покличуть свідків із Ню Йорку, бо це місто вважають за „серце каміксової промисловости", як заявив голова комісії, сенатор Роберт С. Гендріксон. Комісія хоче вияснити, чи існує зв'язок між „каміксами" і злочинністю серед молоді. Сенатор Гендріксон в загальному не виступає проти цього роду літератури, бо деякі „каміксн" дають молоді легку розвагу, але проти тих книжок які вихваляють злочин. До комісії надіслано 15,000 листів, автори яких протестують проти поширення цієї літератури.

В АМЕРИЦІ

● Гомер Г. Кокс дістав 5,972 долярн, як платню за той час, коли був у російському полоні. Але він заявив, що не хоче платити 700 долярів податку від тих грошей. — „Я вважаю — сказав Кокс, — що не повинен платити податок за час, проведений в чужому краю". Уряд податковий займає протилежне становище.

● Мати королеви Єлисавети II плянує в листопаді відвідати Канаду, а пізніше загостити до президента Айзенгавера та його дружини в Вашинґтоні. В Канаді вона буде гостем генерального губернатора Вінсента Массея від 12 до 16 листопада.

● В місяці березні пожежі заподіяли шкоди на 84,821,000 долярів, тобто на 1.6 відсотка більше, як в тому самому місяці попереднього року.

● Продукція алюмінію в місяці березні осягнула рекордового рівня, дійшовши до 244,678,349 фунтів. Так само рекордове число фунтів — 698,137,342 — осягнула продукція алюмінію в першій чверті цього року. В березні минулого року продукція алюмінію становила 220,965,785 фунтів, а в першій чверті минулого року — 574,007,540.

● Нюйоркський губернатор Томас Дюї підписав закон, який каратиме осіб, що залишать зіпсуті холодильники на відкритому місці, бо вони небезпечні для дітей. Перша найнижча кара за цю провину — 25, а друга 100 долярів. Згідно з законом із зіпсованих і невживаних холодильників, треба вирвати двері, щоб вони не могли бути загрозою для життя дітей.

● З Іституту Американської Торговельної Фльоти повідомляють, що на день 1 квітня американська приватна фльота мала 1,237 кораблів з 15,270,189 тоннами посмности. Це — на 7 кораблів менше супроти стану на 1 березня цього року.

● Хоч цього року число безробітних значно більше, але вже тепер запрошують на працю абсольвентів університетів і каледжів після закінчення шкільного року, з платнею на 5 відсотків вищою від платні 1953 року.

Демократи примушують республіканців підтримувати Айзенгавера

Шікаґо, Ілл. — Демократичний сенатор Пол Г. Даґлес в промові, виголошеній на партійному обіді, на якому було 1,300 присутніх, заявив, що демократи, як завжди, ставлять добро нації понад партійні інтереси, і тому підтримуватимуть президента Айзенгавера, хоч він — республіканець. Але президент — сказав Даґлес, — перебуває в оточенні таких дорадників, які унеможливлюють демократам співпрацю з урядом. Республіканська Партія складається з різних відосередніх груп, які немає кому об'єднати після смерти Роберта А. Тефта. Даґлес підкреслював той факт, що з 9 кандидатів на республіканського сенатора тільки один підтримує політику Айзенгавера. Президент — сказав Даґлес — мусить тепер молитися так: „О, Господи, хорони мене від так званих приятелів, бо з ворогом дам собі раду сам". Даґлес твердив, що республіканці досі тільки продовжують плянування, започатковані демократами. Це відноситься й до боротьби проти комунізму, бо Демократична Партія — „це найрішучіший ворог комунізму". Демократична програма повного добробуту мусить бути здійснена, щоб Америка не лише уникнула депресії, яка пошкодила б всьому вільному світові, але й осягнула швидкий рівень розвитку. — Бувший демократичний кандидат на президента ЗДА Адлей Е. Стівенсон не міг бути присутній на цьому обіді, бо недавно перебув операцію нирки. Але він заявив, що „контроля уст" принесе користь країні, натякаючи на недавню заяву віце-президента Ричарда М. Ніксона про висилку американських військ до Індо-Китаю.

Президент продовжив свої вакації

Оґеста, Джорджія. — Президент Айзенгавер вирішив залишитися в Оґесті до 25 квітня. Але в четвер і п'ятницю, 22 і 23 квітня, президент виїде до Вашинґтону, де виголосить промову на зборах Дочок Американської Революції. З Вашинґтону Айзенгавер полетить до Ню Йорку, де промовлятиме на зборах Товариства Американських Видавців Газет (22 квітня) та до стейту Кентокі (23 квітня), де відвідає танкову військову частину та огляне хату, в якій народився Абрагам Лінкольн. Там президент виголосить дві короткі промови: одну на церемонії, що відбудеться при Пропам'ятному Будинку Лінкольна, а другу з приводу 175-роковин Тренсилвенійського каледжу. В п'ятницю, 23 квітня, ввечері президент вернеться до Оґести, а звідти в неділю 25 квітня до Вашинґтону.

В 1953 році значно збільшилося число злочинів

Вашинґтон.—З річного звіту директора Федерального Бюра Інвестиґацій, Дж. Едгара Гувера виходить, що в 1953 році в ЗДА було рекордове число злочинів. — 2,159,080. Це на 6 відсотків більше в порівнянні з числом злочинів у 1952 році (2,036,510). Однак, як виходить зі звіту, число вбивств зменшилося на 1.2 відсотка. До злочинів зараховує Гувер: зловмисні і ненавмисні вбивства, недбайливість у службі, насильства, пограбування, напади, крадіжки з вломом та крадіжки без влому. Число грабунків зросло на 8.5 відсотка, а припадкових вбивств — на 0.7 відсотка. Найбільше число злочинів зареєстровано в Ню Йорку (в 1953 році — 146,202), а далі в Шікаго (54,189). Але число злочинів не завжди пропорційне до кількости населення міст. Найчастіші злочини у Ню Йорку — крадіжки (69,862 річно). ФБІ повідомляє, що в 1,174 містах з населенням 37,255,808 осіб, арештовано в 1953 році 1,791,160 осіб. З того аж 8.4 відсотка було у віці нижче 17 років, і 14.7 відсотка у віці нижче 21 року життя. Найбільше молоді між крадіями авт (53.6%). В 1953 році вкрадено 226,530 авт, з того 13,000 поліції не вдалося відшукати.

175,000,000 на нові фабрики Дженерал Електрік

Скенектаді, Н. Й. — Як заявив директор компанії Дженерал Електрік, Ралф Дж. Кордінер, ця компанія плянує видати цього року 175,000,000 долярів на побудову нових фабрик, на модернізацію давніх та на фабричне устаткування. Це свідчить про те, що управа цієї корпорації з довір'ям дивиться в майбутнє, коли аж на 24 відсотки збільшує свої інвестиції (минулого року вони становили 141,000,000 долярів). Кордінер заявив, що в першій чверті цього року прибутки фірми були найвищі за весь час її історії. В першому кварталі цього року прибутки компанії становили 48,029,000 долярів. Хоч державні замовлення зменшилися, директор Кордінер вірить, що продукція в найближчому році втримається на висоті попереднього року. Збільшення прибутків в першій чверті цього року спричинене зменшенням податків від надмірних прибутків, яке діє від 1 січня цього року.

ХОРИ МЕТРОПОЛІЇ ПОЧАЛИ СПІЛЬНУ ПІДГОТОВУ ДО ЮВІЛЕЙНОГО ФЕСТИВАЛЮ УНС

Ню Йорк. — Минулої середи, 21-го квітня, в залі місцевого Народного Дому відбулася перша спільна проба кантати Й. Кишакевича „Катерина", яку виконують об'єднані хори Метрополії на ювілейному фестивалі, що відбудеться в неділю, 16-го травня, в Карнеґі Голл з нагоди 60-річчя УНС. Не зважаючи на передсвяточний час та різні зв'язані з цим обов'язки в своїх громадах, як і на деякі комунікаційні труднощі в цій першій спільній пробі взяло вже участь коло 100 осіб, з великою перевагою чоловічих голосів. Були приявні члени хору „Думка" з Ню Йорку і хору „Трембіта" з Ню Йорку, хору ім. Лисенка з Джерзі Сити і хору з Байону та Метрополітального хору, як теж поодинокі співаки з деяких інших хорів. Великий хор з Елизабет, хор під диригентурою п. Юрія Кириченка з Нюарку, хор під диригентурою проф. І. Недільського з Пасейку та інші хори, перешкоджені минулої середи, заповіли свою участь в дальших спільних пробах, що тепер уже відбуватимуться кожної середи в тій же залі Народного Дому при 140 Друга евеню в Ню Йорку. Поодинокі диригенти, щоб відтяжити своїх співаків від надмірних занять, в часі до фестивалю в Карнеґі Голл не відбуватимуть власних проб, заохочуючи співаків брати участь у спільних пробах. Члени поодиноких хорів, що були на спільній пробі минулої середи, вже були в більшості приготовані до такої спільної проби, вивчивши свої партії. Пробу переводив п. Олександер Микитюк, диригент „Думки", який диригуватиме об'єднаними хорами на фестивалю. Акомпаніювала на фортепіяні п-ні Леся Вахнянин, яка, разом з п. Олею Дмитрів, акомпаніюватиме і на імпрезі.

ІДЕН ПОГОДИВСЯ Б НА ПОДІЛ ІНДО-КИТАЮ

Лондон. — Англійський міністер закордонних справ Іден приготовляє на Женевську конференцію плян поділу Індо-Китаю поміж теперішній режим В'єтнаму й комуністичний, — як компромісову базу для закінчення тамошніх воєнних дій. Англійці признають, що це не був би ідеальний вихід із ситуації, але зазначують, що нема шансів, щоб можна було перевести найкращу концепцію: припинення комуністичним Китаєм допомоги комуністичним партизанам з одного боку та приборкування французами приборкування з другого боку комуністичного руху воєнними засобами і проголошення індо-китайських провінцій суверенними державами. В англійських дипломатичних колах панує переконання, що за згоду на цю останню концепцію комуністичний Китай зажадав би визнання його режиму З'єдиненими Державами і допущення його до Об'єднаних Націй, а це знову є виключене — згідно з останніми заявами державного секретаря Доллеса і становищем всієї американської публічної опінії.

Відкрилася сесія Верховного Совєту

Москва. — У вівторок 20 квітня відкрилася в Кремлі сесія Верховного Совєту СССР. У середу відбулось спільне засідання Верхавного Совєту і Совєту Національностей, на якому запропоновано новий совєтський бюджет. Часописи вичисляють усіх партійних достойників „самостійних" і автономних республік Совєтського Союзу, що з'їхались на ту сесію. Між ними називають Олексія Кириченка, секретаря комуністичної партії України, й Олександра Корнійчука, письменника і заступника прем'єра УССР. Вибрано різні Комісії, між ними Комісію в справах завнішньої політики, під головуванням Міхаіла Суслова, одного з членів Секретаріяту Всесоюзної Комуністичної Партії.

Еспанія перевірює поворотців з совєтського полону

Мадрид. — З великою парадою, як національних героїв, вітали в Еспанії 285 поворотців з Совєтського Союзу. Із них 245 душ — це колишні члени Блакитньої Дивізії, яка боролася на східньому фронті по стороні Гітлера. Всім поворотцям дозволено негайно роз'їхатися до своїх родин, але служба безпеки робить перевірку кожного з них зокрема, побоюючись, що поміж ними можуть бути спеціяльно перепачковані до Еспанії комуністичні агенти. Таке підозріння виникло в зв'язку з виявленням у одного з поворотців документів колишнього члена Блакитньої Дивізії, який вже давно вернувся додому. 40 поворотців — це колишні купці й летуни, що вишколювались у Тбілісі для боротьби по стороні комуністів в еспанській громадянській війні. Слідство має перевірити, чи ті особи, які колись були ворогами теперішнього режиму генерала Франка і знайшли свого часу захист в СССР, або були там інтерновані, належать до комуністичної партії. Крім того, слідство має виявити, як діставались до полону вояки колишньої Блакитньої Дивізії.

Вишинський покидає політичну кар'єру

Об'єднані Нації. — Андрей Вишинський, головний делеґат СССР до Об'єднаних Націй, замовив місце до Европи на кораблі „Квін Елизабет". Він вертається до Моксви і в зв'язку з цим поширились вістки, що він більше не вернеться на своє становище. — Якщо ж і вернеться, говориться у „поінформованих" колах, то він приїде на осінню сесію Об'єднаних Націй разом і своїм наступником, який перейме від нього офіційно урядування під кінець сесії. — Вишинський має 71 літ. В останньому часі він постійно хворів і його поганий стан здоров'я кидався в очі присутнім на засіданнях Ради Безпеки, на якій Вишинський головував. Кажуть, що він почував себе ображеним і „здинтансованим", що його не включили до складу совєтської місії на Женевську конференцію. Його здеґрадували подекуди вже зараз після смерти Сталіна, коли то він був міністром закордонних справ і підчас його неприсутности в Москві знизили його на становище лише заступника міністра закордонних справ і делеґата СССР при Об'єднаних Націях.

ОБМАНЮВАЛИ ПЕТРОВУ, ЩОБ ВИВЕЗТИ ЇЇ ДО СССР

Мелбурн, Австралія. — Вияснюється причина, чому дружина Владіміра Петрова, третього секретаря совєтської амбасади в Австралії, а фактично керівника совєтської шпигунської сітки, не хотіла лишатись в тій країні, хоч її чоловік просив австралійський уряд признати йому права політичного еміґранта. Як заявляє тепер сама Євдокія Петрова, яка теж була службовичкою тієї амбасади, після переходу її чоловіка до австралійців большевики сказали їй, що він вже не живе. Це, мовляв, заломило її і вона погодилась вертатися до СССР. У справі визволення її з рук большевиків склав заяву в австралійському парляменті прем'єр Мензіс, відповідаючи таким чином водночас на офіційний протест совєтського амбасадора Ніколая Генералова проти „насильного схоплення" Петрової і проти „фізичного насильства", що його нібито допустились австралійські поліціянти у відношенні до двох „кур'єрів" овєтської амбасади, які, з револьверами у кишенях, конвоювали Петрову в літаку. Прем'єр Мензіє повідомив, що він, почувши суперечні вістки про сцени на летовищі, коли відлітав літак із трьома совєтчиками (другим секретарем амбасади, Кісліцином та двома „кур'єрами) і Петровою, — доручив капітанові літака вияснити її дійсні бажання. Капітан надав радіодепешу, що Петрова боїться своїх супровідників і хоче залишитись в Австралії. На тій підставі прем'єр австралійського уряду дав наказ керівникові відділу безпеки у провінції, де лежить місто Дарвін і де мав приземлитися літак за пальним, щоб він офіційно переслухав Петрову. Однак, совєтські „кур'єри" не хотіли допустити австралійського урядовця до Петрової, відштовхнули його і погрожували зброєю. Їх роззброєно, а Петрова переконалася, що її чоловік живе, бо урядовці негайно влаштували їй безпосередню телефонічну розмову з ним. Кісліцина і „кур'єрів" відпущено в дальшу дорогу, а Петрову відвезено до місця перебування її чоловіка. Прем'єр Мензіс ствердив, що Петрова законспіровано далеко під чужим прізвищем і під охороною поліції. Петров передав австралійській владі кількасот документів про совєтську шпигунську роботу.

● В Брукліні мають надати золоту медалю д-рові Ралфові Бончові за те, що він у всій своїй діяльності дбає про те, щоб у світі панувала соціяльна справедливість. Ралф Бонч неґритянського походження і був посередником ОН в спорі Ізраїлю з арабами.

АМЕРИКАНСЬКІ ЛІТАКИ ВЕЗУТЬ ПАРАШУТИСТІВ З ФРАНЦІЇ ДО ІНДО-КИТАЮ

ЗДА ДОПОМАГАЮТЬ ФРАНЦІЇ У ШВИДКІЙ ТРАНСПОРТАЦІЇ ВІЙСЬК, АЛЕ НЕ БЕРУТЬ УЧАСТИ У ВОЄННІЙ АКЦІЇ

Париж. — Французькі і американські офіційні військові чинники потвердили, що з Франції відлетіли відділи французьких парашутистів великими американськими транспортними літаками, що їх пільотують американські летуни. Зазначено при цьому, що американські літаки не летітимуть аж до самої бойової смуги фортеці Дієнбієнфу, де від кількох тижнів йде завзята битва, але приземляться десь дальше від бойової лінії на індо-китайській території і там висадять французьких вояків, що перейдуть в розпорядження французького командування. У зв'язку з цим підкреслено, що така допомога Франції не втягає Америки в індо-китайську війну і не є актом інтервенції з погляду міжнародного права. Хоч в офіційних повідомленнях про це не говориться, хоч французька преса повідомляє, що та акція триватиме так довго, поки не буде перекинений до І.-Китаю весь передбачений контингент парашутистів. Сказано тільки, що той контингент складається з добровільців, які самі зголосилися на індо-китайський фронт. Цей транспорт призначено до Індо-Китаю без уваги на теперішню битву за Дієнбієнфу. Що торкається самої тієї битви, то перстінь комуністичних військ затискається щораз тісніше довкола Дієнбієнфу. Комуністи не ведуть тепер тактики масових атак, тільки глибокими ровами підкопуються щораз ближче і здобувають терен буквально п'ядь за п'яддю у кривавих рукопашних боях. Кожний із американських літаків, що їх вживається тепер для перевезення французьких парашутних військ, може взяти 200 вояків з повним узброєнням. — Одно „крило" має 36 літаків. Скільки крил, чи окремих літаків ужито в теперішній операції — не сказано, щоб не виявляти числа перекидуваних французьких військ. Інші траспорти французьких військ, так само американськими літаками, йдуть з північної Африки. Секретар оборони Вілсон потвердив вістку про участь американського летунства у транспортуванні французьких військ але підкреслив також, що ціллю літаків є летовища, положені далеко поза воєнним фронтом.

Франція не хоче переговорювати з індо-китайськими партизанами

Париж. — Офіційно заперечено, начебто представники Франції вели сепаратні переговори про замирення в Індо-Китаї з комуністичними партизанами. Зокрема рішуче заперечено поголоскам про те, що французький міністер оборони Рене Плевен переговорював з індо-китайськими комуністами на літаконосці в Сайгоні. Речник французького уряду назвав ці поголоски „чистою фантазією". Так само „фантастичною" названо вістку, начебто французький уряд схилявся до проєкту, *щоб віце-прем'єром В'єтнаму став комуністичний ватажок Го Чі-Мінґ.* При цій нагоді часописи пригадують відмову французького уряду нав'язати переговори з Го Чі-Мінґом після його заяви в інтерв'ю шведського щоденника „Експрессен", що він готов до таких розмов. Здогадуються, що Молотов запропонує в Женеві, щоб Франція безпосередньо розмовляла з Го Чі-Мінґом, з метою створити „коаліційний" уряд за зразком ЧСР, Польщі й інших сателітів у першій стадії підбою цих держав.

Орган Комінформу атакує Дж. Ф. Доллеса

Відень. — Видаваний у Букарешті за безпосередніми вказівками з Москви орган комінформу, вмістив гостру статтю проти державного секретаря Дж. Ф. Доллеса за його „політику залякування і воєнних погроз", що її він нібито стосує у відношенні до західніх і азійських держав Доллесові закидається, начебто він намагався „підмінувати" Женевську конференцію і унеможливити мир в Індо-Китаї. Однак, сказано в статті, Доллесові не вдається вирівняти дедалі більші різниці, які існують між західніми державами. „Чим ближче до Женевської конференції, тим метушливішою є американська дипломатія", а в цій дипломатії сам Дж. Ф. Доллес „залякує і шантажує" західньо-европейських володарів і дипломатів. В тому самому тоні втримана стаття у московських „Ізвєстіях", яка закидає проєктованому пактові колективної безпеки для південно-східніх держав Азії, що його ціллю є „здавити національний визвольний рух азійських народів" і „запевнити колоніяльне панування імперіялістичним державам".

В СВІТІ

● 34 іранці втопилися і тільки один врятувався, коли невеличкий корабель - пором перевернувся у Перській затоці під час бурі. Припускають, що тим поромом перепачковувано вночі нафту й нафтових робітників.

● У Москві вже виготовляють прапори і транспаренти на 1 травня. Затверджено офіційні гасла, які в той день мають лунати по всьому Совєтському Союзі і по всіх сателітських державах. Це здебільша гасла зовнішньо - політичного характеру: „колективна безпека для Европи", „геть з новим німецьким імперіялізмом", „геть з бльоками агресивних держав" і т. д.

● Авто сестри покійного короля Юрія VI, тети королеви Єлисавети II зударилося з другим автом недалеко її власного палацу біля міста Слиді. Принцеса не дістала жадних ушкоджень.

● Американські вояки, що їхатимуть на зміну воякам, стаціонованим у Кореї, плистимуть відтепер безпосередньо до корейських портів Пусану або Інчону, не зупиняючись в портах Японії. Це розпорядження зобов'язуватиме від 1-го травня ц. р.

● Переведено анкету між мешканцями Шатону, французького містечка з 35,000 населення, де вже два роки знаходиться великий табір американських вояків, здебільша летунів. Тільки 10% французів висловилися про американців, що вони „дуже приязні", а 27% — „помірковано приязні". Щоправда французи висловлюються з признанням про „коректну поведінку" американців, але нарікають на пиятство і крикливість американських вояків.

● З тексту присяги совєтських комсомольців викинуто слова про вірність заповітам Сталіна і залишено тільки прізвище Леніна.

● Проф. Ясуші Ніішівакі з університету в Осака твердить, що у 30 перегонових коней, що їх привезено з Нової Зеляндії до Японії, відкрито ознаки радіоактивности. Він пояснює це тим, що ті коні везено морським шляхом недалеко району, в якому переведено останній пробний вибух американської водневої бомби.

● Віденська аґенція вуличних реклям мусіла позривати на вимогу совєтського високого комісара великі афіші, в яких закликалось до вуличної демонстрації родини і приятелів австрійських вояків, які ще досі перебувають у совєтському полоні.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДРАЗЛИВА СПРАВА

Адмірал Леслі С. Стівенс, президент Американського Комітету Визволення від большевизму, пише в „Ню Йорк Таймсі" з 20 квітня ц. р. про деякі симптоми, які вказують на невдоволення в Совстах. Це невдоволення за Маленкова не меншає, а зростає, пише адм. Стівенс, покликуючись при тому на зізнання найновіших совєтських втікачів, головно офіцерів та вояків, що знайшли волю в західніх секторах Берліну і Відня. Адм. Стівенс згадує при тому ще й велику ролю мюнхенської радіовисильні „Освобожденіє", з якої промовляють втікачі з СССР.

Пишучи до „Ню Йорк Таймсу", адм. Стівенс кермувався якнайкращими почуваннями, щодо яких не маємо ніякого сумніву. Але те, про що він згадує, не таке просте й ясне, як йому видається, особливо тоді, коли думати про нього, як про людину, яку поставлено на важливий пост президента Американського Комітету Визволення від большевизму. Якраз це змушує і нас забрати голос у згаданій ним справі, при чому будемо цим разом послуговуватись чужими думками.

Ні для кого з нас не новина, що в Совстах невдоволення. Різнимося хіба щодо інтерпретації того, де, коли і як воно себе проявляє. Мільйони, що покинули під час другої світової війни ряди совєтської армії та перейшли на бік Гітлера, повіривши в його брехні, є найкращим доказом невдоволення в минулому. Але немає ніяких познак, щоб і за Маленкова стало легше жити, зокрема немосковським народам. Коли ж так, то яка причина, що число совєтських втікачів у західній вільний світ тепер щораз меншає? Як 17 червня 1953 р. збунтувалося німецьке робітництво в східньому Берліні проти комуністичного режиму, радіовисильня „Освобожденіє" почала закликати червоноармійців дезертувати у вільний світ. Але — без успіху. Чому? На це шукав відповіді теж і німецький журналіст Аренс. Це й була причина його розмов з тими, що втекли на Захід ще давніше. Отже, інженер Павловський, що втік 1949 року і ще досі живе без праці в старому бараці. Знов совєтський лікар, що служив при штабі дивізії і втік ще 1948 року, ночував „в парках і завулках вільного Заходу". Його „переслухували англійці та американці цілими тижнями, а відтак пустили на чотири вітри". Розповідаючи про це журналістові, він додав: „Так я опинився в бараках, тут я сьогодні, тут буду завтра і тут прийдеться вмирати". Він умовився дати знати 14 совєтським старшинам та своєму командирові, що теж хотіли втікати на Захід, як йому живеться. По році написав командирові „хай залишається там, де він є".

Виринає питання: чи такі випадки не можуть бути причиною, що зараз по війні було від 200 до 300 дезертирів річно, а в 1953 році мало бути вже тільки шість? Мабуть лякає совєтських вояків доля Флоринського, що втік на Захід шукати своїх родичів, а як дізнався, що вони вже в Канаді та хотів до них дістатись, почув від комісії, що „таких, як він, не потребують". Незавидна доля і товариша Флоринського, Прокопа, що навіть бореться з думкою добровільного повороту „на родіну", хоч знає, що його Кремль використає спершу для пропаґанди проти Америки та „вільного Заходу", а потім зашле на Сибір.

Варте окремої уваги і те, що сказав б. майор совєтської армії Денісов, голова „Союзу повоєнних втікачів зі Совєтів", якого журналіст запитав: „Яка ваша думка про західні пропаґандивні радіопередачі в російській мові?" Він відповів: „При тих радіовисильнях затруднені бувші червоноармійці, які знайшли бодай працю і шматок хліба. Але якби вони не тримали курсу, подиктованого американцями, то їх чекає негайне звільнення". Про саму радіову пропаґанду майор сказав таке: „Вона була б добра, якби нарід по той бік заслони складався з самих американців". Йому теж пропонували працю у радіовисильні, але він її не прийняв, бо не погоджувався „з курсом американських фахівців". Назвавши американську пропаґанду через радіо неуспішною, він заявив: „Всі, що живуть під совєтським терором, приходять чимраз більше до переконання, що Захід їх оббріхує, так, як це твердить совєтська пропаґанда".

Так ми передали коротенько те, що, як нас повідомляють — появилося друком на німецькій території в журналі, який ставиться прихильно до ЗДА. Отже появилося в добрій вірі для того, щоб направити те, що ще можна направити. Така ціль і нашої статті.

Проти безробіття

На самий латинський Великдень секретар праці п. Джеймс Мичел заповів, що це перед кінцем поточного року збільшиться затруднення, а з цим і зменшиться безробіття. Свої передбачення Мичел засновує на „стабілізації затруднення в місяцях лютому й березні". Цю „стабілізацію" треба хіба розуміти так, що це — вершок безробіття і що воно вже не буде далі зростати.

Який є справжній стан безробіття, вказують урядові цифри, проголошені за тиждень, що скінчився 10 квітня. У деяких стейтах від 1 квітня починається новий „рік добродійних виплат". У тому ж тижні 387,903 особи звернулися до федеральних бюр суспільного забезпечення по виплату забезпечення для безробітних. Порівнюючи з таким самим тижнем у двох попередніх роках, теперішній, отже третій рік, виявляє найвищу цифру таких зголошень. В р. 1953 було в другому тижні місяця квітня 204,000 зголошень, а в році 1952 — 238,000.

Коли брати до уваги, що система забезпечення на випадок безробіття охоплює 36,000,000 осіб з загальної кількости 60,000,000 затруднень, то, за різними калькуляціями, число усіх безробітних з днем 3 квітня дійшло до цифри 2,147,241. Безробіття росте постійно вже п'ятий тиждень і дає притоку до турбот не тільки безробітним та їхнім родинам, але й усьому населенню та урядові.

Коли секретар праці заявляє, що ще перед кінцем поточного року безробіття зменшиться, то це може значити, що уряд має якісь пляни на затруднення.

Ці пляни розкриває вашингтонський кореспондент ньюйоркського щоденника „Волл Стріт Джернал", заявляючи категорично, що „адміністрація Айзенгавера вже готова до здійснення великих робітних проєктів частинно Дядьком Семом, частинно стейтовими та місцевими урядами".

Ці проєкти спричинять висиґнування додаткових фондів висотою 50 відсотків на такі побудови, як школи, шляхи, летовища, контролю повеней, водні збірники, каналізацію, прилюдні парки. Здійснення таких проєктів вимагатиме кожного року одинадцять більйонів долярів впродовж трьох років.

Відомо, що програма президента Айзенгавера, проголошена перед виборами, зміряла до великих ощадностей у витратах. Коли ж тепер адміністрація зважилася поламати цю програму, то це не сталося нагло і економічні дорадники президента мусіли добре натужити свої уми, щоб його переконати в необхідності складення пляну й проголошення нових публічних робіт.

Очевидно, що уряд не заявить, начебто це щось нове, а пробуватиме здійснювати різні проєкти поступово. Це не буде „стан необхідности" з уваги на ростуче безробіття, як дехто схоче вияснювати, але звичайна щорічна розбудова з уваги на зростаючі потреби громад, міст, повітів, стейтів та всієї країни.

Репортери з Білого Дому звертають теж увагу, що теперішнє світове положення може спричинити наглу зміну в плянах, а це зрозуміле для кожного громадянина, що слідкує за розвитком подій за кордонами Америки.

Відомо, що літні місяці завжди приносять зменшення кількости верстатів праці в промислових околицях. Нормально вакації бувають двотижневі, але деякі підприємства заплановані так, що дають працю своїм робітникам лише пів року, а пів року, отже літні місяці, вони живуть з забезпечення на випадок безробіття. Це зовсім згідне з законом і загально відоме. Деякі фабрики перериваються свою працю на літній сезон, даючи всім робітникам платні вакації, а деякі робітники, головно хліборобські, чекають на літо як на свій головний сезон праці. Коли взяти все це до уваги, то нічого немає дивного в тому, що секретар праці сподівається зросту затруднення „ще в поточному році". Значить, якщо навіть будуть проголошені деякі проєкти публічних робіт, то вони не зліквідують безробіття якстій, а спричиняться до його зменшення на якийсь час, доки кількість верстатів праці не зросте до такої міри, що це дасться відчути загально.

З нагоди Великодня можна було завважити зменшення закупів, головно різнородних предметів люксусу. Власники крамниць незвичайно чуйні на всякі бизнесові прояви. Вони негайно зрозуміли, в чому причина, а саме: в обережності у витратах осіб, які не мають певности, чи їхнє затруднення буде постійне. Це теж вказівка для осіб, які не уявляють загального положення на ринку праці і не знають, як вони повинні плянувати свої витрати на найближчу майбутність.

Одначе, це не значить, що кожен мусить припинити свої витрати на щоденні потреби, бо лише таке наставлення може викликати економічну паніку. Головно „нові американці", які ще не могли освоїтися з американською сезоновою системою змін на ринку праці, повинні всебічно інформуватися про всі можливості, щоб знати, як наладнати свій домашній бюджет.

Володимир Барагура

Потреба журналу для українських дітей

Потребу журналу для загалу українських дітей відчувається пекуче. Відчувають її діти, батьки, школа й виховні організації. Існуючі досі журнали для дітей не заспокоюють потреб всієї нашої дітвори, бо це або журнали окремих організацій молоді, які інтересують тільки членів даної організації й мають свої окремі завдання, або стоять на певній однобічно окресленій плятформі й тому сприємливі тільки для обмеженої групи дітей, або, врешті, мають поважні недотягнення літературно-мистецького, а що важливіше ідейно-виховного порядку. Невідповідні кваліфікації їх видавців чи редакторів відстрашують співробітників і завдають інколи дітям багато моральної шкоди. Врешті немаловажним є брак фінансових засобів, що є причиною нереґулярної появи журналів, а то й їх припинення. Всі дотеперішні спроби, які були роблені працівниками дитячої літератури, щоб покликати до життя один всеукраїнський дитячий журнал, який стояв би на загальнонаціональній плятформі й був би сприємливий для всіх українських дітей, без уваги на їх територіяльне походження, чи віровизнання, який стояв би на відповідному літературно-мистецькому, виховному та дидактичному рівні і який появлявся б реґулярно, що має незвичайне виховне значення — закінчилися неуспішно. Причиною невдачі були звичайно амбіції окремих видавців, чи брак зрозуміння, що в нас замало письменницьких сил та замало читачів, щоб можна успішно видавати диференційовані дитячі журнали.

Тепер є надія, що цю справу вдасться позитивно наладнати. Вже від довшого часу, з нагоди ювілейної Конвенції УНСоюзу, дебатують по багатьох відділах в справі видавання „Свободою" дитячого журналу, як щомісячного додатку до щоденника. Цю думку членів УНСоюзу треба привітати, як дуже щасливу й на часі. Коли б Конвенція УНСоюзу поставилась до цієї думки позитивно, тоді „Свобода" могла б приступити до видання журналу для дітей вже в найближчому шкільному році.

Уже той факт, що самі члени УНСоюзу та їхні відділи порушили цю важливу справу, дає надію, що її можна зреалізувати. Тому саме це знайшло живий і позитивний відгук у зацікавлених в появі журналу українських дитячих письменників та ілюстраторів, згуртованих в Об'єднанні Працівників Дитячої Літератури, чи й поза ним. Деякі з них, як Роман Завадович, Богдан Гошовський, Іван Коровицький, ну й автор цих рядків, приобіцяли свою співпрацю. Високий наклад „Свободи", наладнаний адміністраційний апарат і правильна циркуляція газети, — це запорука, що журнал знайде свою мету і виконає своє призначення.

Ціль майбутнього журналу — дати українській дитині національне виховання, щоб вона, всякаючи в новий ґрунт і нове оточення, не відстала й від свого рідного народу.

Інакше після відходу старшого покоління українське національне життя поза межами нашої батьківщини зовсім завмерло б. Не виховавши національно дітей, не будемо мати й національно свідомого старшого громадянства. Без песимізму, але й без дешевого патріотизму треба здати собі справу з реального стану: діти всякатимуть у новий ґрунт з кожним роком нашого тут перебування. І це явище природне. Цього процесу не дасться затримати. Зате можна відповідною акцією одночасно зберегти дитину для свого рідного і виплекати в ній таку національну свідомість, щоб вона чула все життя потребу й хотіла активно працювати для народу, з якого вийшла. Живі *приклади молодого*, вихованого в Америці українського покоління потверджують що така розв'язка можлива й доцільна. Одним із засобів до того буде систематичний вплив дитячого журналу. Цей вплив незаступимий, бо журнал є в постійному контакті з дітворою й може систематично вести її в певному окресленому напрямі, чого не всилі зробити ніяка, навіть найкраща книжка.

Друга ціль журналу: виховання взагалі. При допомозі мистецького слова ушляхетнити душу дитини, зберегти її від шкідливих впливів оточення, дати їй сильні моральні підстави, виплекати її характер. Підтримати позитивні намагання батьків, виховних організацій, школи, Церкви, хоч і без конфесійних підкреслень. Виховання естетичне дитини при помочі художнього слова й малюнку — ось чергова ціль журналу. Ще інша: суспільне виховання, давши дитині почуття приналежности до гурту своїх ровесників-читачів, а далі й до громадянства. Донесення до свідомости дитини певного конкретного знання при помочі мистецького слова, тобто дидактичне спрямування журналу — це його чергове завдання. Навчити дитину читати добру лектуру, це теж ціль, до якої змагатиме журнал.

Намічені мистецькі й виховні цілі журнал досягне при допомозі відповідного літературного й ілюстративного матеріялу. Цей матеріял повинен бути найрізноманітніший з перевагою мистецької прози, тобто речей розповідного характеру — оповідання історичні, біографічні, фантастичні, пригодницькі, реалістичні з актуального дитячого життя. Треба взяти до уваги пластову тематику, матеріяли з природи, науки, вміло опрацьований статтейний матеріял. Поезію, зокрема лірику, треба б обмежити до мінімуму, бо діти її не сприймають. Окрему увагу треба присвятити сценкам і драматизованим поезіям, хроніці дитячого життя, обговоренню нових дитячих видань, розваговому матеріялові, кореспонденції. Постава до малого читача повинна бути серйозна, без зайвого інфантилізування, чи поучування; тон журналу — бадьорий, життєрадісний, активістичний, без комплексу меншовартости, сльозоточивости, чи трагічних тонів „блукання сиротою", „покривдження", чи „вмирання". Діти мусять радіти журналом, тому гумор — його невідлучна складова частина. Психічне зворушення, тобто глибоко змістовні, духово зрушуючі теми, що ушляхетнюють дитину й формують її характер — це другий невідлучний складник такого журналу. Тематика — передусім українознавча, але не в сенсі українознавства як науки, але „українновідчування", розбуджування відповідного психічного наставлення. Очевидно впарі з тим повинна йти й актуальна життєва дійсність, у якій тепер перебуває українська дітвора.

З уваги на те, що другою поруч тексту важливою складовою частиною журналу повинна бути ілюстрація, треба запросити до співпраці ґурт українських мистців-малярів. Ілюстрації зокрема важливі для дітей молодшого віку. На ілюстрації покладеться натиск і через те, щоб успішно боротися проти ілюстрованої вуличної літератури („камікс") і щоб витримувати конкуренцію вартісних американських дитячих видань. Більша кількість малярів урізноманітнить журнал і дасть змогу українській дитині пізнати сучасних наших образотворчих мистців.

Журнал повинен бути для дітей від 7 до 12 року життя, тобто для тієї нашої дітвори, яка його найбільше потребує, бо найбільше виставлена на шкідливий вплив вулиці та денаціоналізацію. Його „маґазиновий" характер, тобто матеріял, що в позитивному сенсі може цікавити дитину притягне до себе молодого читача. Границю віку цього читача можна буде потягнути вгору до 14 року життя, але не вище, бо потім починається вже вік дозрівання, а тим самим змінюються зацікавлення, світосприймання і світовідчування дитини. Молодь починає вже цікавитися проблематикою.

Це й були б основні позиції, цілі, методи та засоби здійснення плянів задуманого дитячого журналу, як місячного додатку щоденника „Свобода". Реалізація цих плянів залежить від ухвали найближчої Конвенції Українського Народного Союзу. Знаємо, що деякі відділи вже навіть ухвалили відповідний проєкт на конвенцію з пропозицією видавати дитячий журнал.

Треба сподіватися, що Український Народний Союз, як правдивий „батько" української дітвори, обдарує її в ювілейному році свого існування княжим дарунком — дитячим журналом, якого вона так потребує й якого з тугою дожидає.

Лікарська практика

(Наукова Асамблея Американської Академії Загальної Практики)

Американську Академію Загальної Практики засновано щойно в 1947 році, а сьогодні начислює вона вже коло 16,000 членів, лікарів з усієї Америки.

У вересні мин. року відбувся в Клівленді з'їзд огайського стейтового відділу цієї організації, а нещодавно закінчився тут же загальноамериканський. Отже метрополії стейту Огайо припала честь бути господарем цьогорічної, 6-тої з черги конвенції домашніх лікарів, загальних практиків Америки. Відбулась вона в днях 22-25 березня у приміщеннях Публічної Авдиторії. Участь узяло коло 3000 лікарів.

Найважнішою й найцікавішою частиною програми були наукові конференції, яким присвячено повних 14 годин.

Наукову сесію започаткував президент Американської Медичної Асоціяції д-р Е. Й. МкКормік. Темою його доповіді був лікар, як громадянин. З признанням висловився він про велику ролю, що її відіграють лікарі-загальні практики у громаді. Підкреслив, що загальні практики, які виконують ролю домашніх лікарів, повинні кожночасно бути посередниками між хворим і лікарем спеціялістом. Самому пацієнтові тяжко збагнути, який спеціяліст йому потрібний. Зрозуміння, що тут найкращим дорадником повинен бути домашній лікар, загальний практик може запобігти непотрібним заходам і не одному розчаруванню.

Впродовж чотирьох днів прочитано 21 доповідь і переведено диспут на різні теми. Доповідачами й дискутантами було 31 промінентних лікарів з різних стейтів Америки. У більшості це були професори різних університетів і медичних шкіл.

Заторкнено різні спеціяльності медицини, як терапія, неврологія, психіятрія, хірургія, гінекологія й поліжництво, шкірні недуги, хвороби вуха. Обговорено такі актуальні питання, як виховання молоді, поміч калікам, часті шкірні хвороби, виразки шлунка, туберкульоза, ревматизм, недокрів'я, жіночі кровотечі й операції, біль голови, заворот голови й непритомності.

Перший день закінчився т. зв. живою клінікою під назвою „Нова подія у реабілітації". Продемонстровано кількох хворих, яких помимо їх великого упосліджения й каліцтва навчено ходити й давати самим собі раду в щоденному житті, а то й працювати. Демонстратором був один молодий лікар польської національности, який перебув совєтський концентраційний табір, а опісля діставшись на спеціяльні студії до Лондону, не захотів вертатися на батьківщину, а переїхав до Америки, де уважають його тепер за визначного фахівця.

Другий день закінчено диспутом, присвяченим проблемі туберкульози. Побіч способів і значення вчасного розпізнавання туберкульози, обговорено новітні способи медикаментного й хірургічного лікування, які зменшили смертність на цю дуже поширену хворобу до малого відсотка. Стверджено, що загальнопоширене донедавна застосування пневмотораксу (одми) уступило місце більш успішним і безпечнішим процедурам.

Найбільшою атракцією з'їзду була гостина винахідника пеніциліни сера Олександра Флемінґа з Лондону, появу якого привітали овацийно всі учасники. Д-р Флемінґ розказав цікаву історію випадкового винаходу пеніциліни і поінформував про розвій лікування антибіотиками. Опісля взяв він участь в дискусії на тему „Антибіотики в інфекційних хворобах". Виявилось, що, не зважаючи на винахід цілої низки нових антибіотиків, пеніциліна ще й досі веде перед. Висловлено теж пересторогу, щоб пеніциліну, як і інші антибіотики, стосувати тільки тоді, коли є дійсна потреба, а не надуживати у банальних захворуваннях (як звичайні простуди, грипи і т. п.). Сам Флемінґ після 14 років праці над пеніциліною, щойно у минулому році вперше піддався був пеніциліновій курації, захворівши на тяжке запалення леґенів.

У перервах між доповідями учасники мали нагоду приглянутися численним науковим медичним виставкам, яких було коло 60, як теж т. зв. технічним виставкам (ліки, лікарський виряд, інструменти, апарати, книжки і т. п.) з участю 188 різних фірм.

Лікарі, заінтересовані в хірургії, мали можливість бачити інтересні фільми з цієї ділянки, які висвітлювано окремо, паралельно з доповідями. Було їх усіх 35.

З великим зацікавленням брав я участь у майже всій науковій програмі, яка заторкала повседневні проблеми лікарської практики. Шкода, що цей дуже корисний науковий медичний з'їзд не знайшов належного заінтересовання серед наших лікарів. Поміж учасниками, поза одним винятком, не вдалось мені відкрити нікого більше з членів нашого Американського Українського Лікарського Об'єднання.

Наступний сьомий конгрес має відбутися в 1955 році в Лос Енджелесі. Там дуже тяжко буде нашим лікарям взяти участь.

Д-р Микола Грушкевич
Клівленд, Огайо

Микола Андрусяк

ДЕРЖАВА Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО ТА ЇЇ РУЇНА

(3)

Але Трубецкой, що мав за собою 40-тисячне московське військо бачив розкол козаків на більшу москвофільську й меншу польонофільську партії, зіґнорував щедрі царські обіцянки щодо помноження козацьких свобід, які мали бути нагородою за повалення І. Виговського та його польської орієнтації. Щойно в тому часі можна бачити серед козацтва ці дві партії, а не перед Переяславською радою Богдана Хмельницького, коли всі козаки уповали на нього і йшли за його орієнтацією. Москвофільську партію очолював Ніжинський протопоп Максим Филимонович, що заразився москвофільством таки під впливом давнішого підлещування Москві Івана Виговського; хоч Виговський не робив цього щиро, все таки спричинився до деморалізації свого колишнього посланця до Москви. Виговський був теж і творцем польонофільської партії, яка могла нав'язувати до традицій князя Адама Киселя до 1653 р. При тому мушу спростувати твердження п. Миколи Чубатого („Політично-ідеологічне підложжя Переяславської угоди 1654 р.", „Свобода" з 28 січня, ц. р. ч. 18), що „дотепер наша історіософія народницької школи, провідним представником якої був Михайло Грушевський, робила кривду цій партії, неслушно зараховуючи її провідних людей до зрадників українського народу... Найбільше громів дотепер упало на Адама Киселя, невдатного королівського посла до козаків". Бо в дійсності М. Грушевський в своїй „Історії України-Руси" з признанням згадує про оборону православної Церкви Киселем у польському соймі та про його заходи з митр. Петром Могилою в справі створення київського патріярхату; до посольства Киселя в імені польського короля до Богдана Хмельницького подає М. Грушевський матеріяли без зайвих коментарів, з яких виходить, що тільки козацька чернь ремствувала на Киселя, але для самого Богдана Хмельницького посередництво Киселя було побажане і перед ним наш гетьман уперше висловив свій намір визволити весь руський нарід з-під польського ярма. Без сумніву, як що б до 1653 р. можлива була б концепція „Великого Руського Князівства" з усіх українських і білоруських земель у межах Речі Посполитої, на неї погодилися б і Хмельницький і Кисіль, та польська шляхта бажала собі тільки повороту її стану посідання на Україні до 1648 р., і в соймі назвали Киселя „зрадником Речі Посполитої" за те, що він усе доражджував переговорювати з Хмельницьким.

Не змінилася польська шляхта й тоді, коли Виговський у Гадячі договорився з висланцями короля. Але коли Трубецкой відкинув Жердівські статті і додав до нібито старих Богданових „прежніх статтей" ще 18 нових московських статтей з домаганням установлення московських воєвід ще в Переяславі, Ніжині, Чернігові, Умані і Брацлаві, Юрій Хмельницький, якому Василь Гарасимчук неслушно приписує „нужденну ролю безрадности" в Переяславі, бо він, невдоволений статтями Трубецкого, — вислав у справі їх зміни своїх послів до Москви; незалежність київського митрополита від московського патріярха боронив Юрій тим, що „нам, світським, не слід говорити" про те, який патріярх має благословити наших митрополитів, тільки будемо перебувати при тому, що звелить великий константинопольський патріярх.

Та козацькі заходи в Москві були безуспішні; посольство вислав Юрій тільки для замилення очей москалям і москвофільській партії серед козаків, бо сам тихцем договорився з польським королем на статтях Гадяцького договору соймової редакції з травня 1659 р. і присягнув вірність королеві у Щубині 20 листопада 1659 р. Літом 1660 р. Юрій Хмельницький відплатився москалям за додаткові статті. Воєвода Шереметєв вирушив проти поляків і закликав Хмельницького до *походу*. Юрій не спішився і зачекав, аж Шереметєва окружили поляки й татари під Чудновом. Тоді він за посередництвом Виговського і Тетері нав'язав переговори з поляками, але останні, як пани ситуації, примусили його зректися концепції „Великого Руського Князівства". Через те він не міг потягнути за собою всього козацтва і знеохочений зрікся гетьманства та під іменем Гедеона постригся в ченці. Як син будівничого козацької України, Юрій не міг відігравати ролі підніжка Москви чи Варшави, до якої докотилися гетьмани-шляхтичі: Павло Тетеря на Правобережжі, та Іван Брюховецький на Лівобережжі.

Обидва гетьмани обернули внівець державні змагання Богдана Хмельницького, до яких завернув щойно Петро Дорошенко, якого за гетьмана вибрали спершу правобережні (10 жовтня 1665), а відтак лівобережні (17 червня 1668) козаки; в той спосіб перечеркувало козацтво польсько-московські постанови в Андрусові про поділ України. Та з'єднанню перешкодили запорожці, які хотіли накинути Гетьманщині свого вибранця — Петра Суховія. У статті „Історичні традиції у к р а ї н с ь к о ї державности" („Свобода" з 2 березня, ц. р. ч. 40) Андрій Яковлів наводить уривок універсалу гетьмана П. Суховія, який хибно вважає він за „Пересторогу" шляхтича Теофіля Бобровича. В „Актах относящихся к истории Южной и Западной России" (т. VII, ч. 32 і т. VIII, ч. 12) цей універсал двічі оповіщений, але раз як письмо Бобровича до Москви. Автор цих рядків перевірив тотожність їх тексту і виказав у своїй розвідці „До історії боротьби між П. Дорошенком та П. Суховієм у 1668-1669 рр." („Записки Наукового Товариства ім. Шевченка", у Львові 1929, т. 150, с. 1197-227). Але Бобрович, хоч був московським агентом, був прихильником Дорошенка; бо коли московський уряд висунув проти нього на Лівобережжі Дам'яна Многогрішного, Бобрович писав до Москви, що вся козацька Україна бажає собі Дорошенка гетьманом, бо він „старий козак і поля знає, а Многогрішного ніхто не хоче й козаки називають його глумливо „мужицьким сином".

Ось так у наслідок спорів за гетьманську булаву і суперечностей між козаками, шляхтичами та мужиками, використовуваними москалями й поляками, прийшло до руїни держави Богдана Хмельницького.

(Кінець)

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА ПИСАНКА — НА ГУМАНІТАРНО-ПЕРЕСЕЛЕНЧУ АКЦІЮ ЗЛУЧЕНОГО УКРАЇНСЬКОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ

UNITED UKRAINIAN AMERICAAN RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5 PA.

Степан Женецький

РІДНА МОВА

Петро Гарасименко дуже любить читати книжки. Він всюди і всіх розпитує, де і у кого можна позичити або купити якусь книжку, щоб у вільний від праці час, у неділі й свята, було що почитати.

Йому навіть здається, що без книжки він ще більше терпить, ніж без хліба. Коли йому часами не ставало хліба, то він брав книжку, сідав десь у куточок і, читаючи, зовсім забував за голод, що десь там, у животі, давав про себе знати невдоволеним погуркуванням кишок. Коли ж має хліб, а не має що читати, то хоч він і наїджений, і ситий, то все ж таки чує, що йому чогось бракує... У такі хвилини він ходить по табору, шукає, розпитує кожного знайомого, кожного зустрічного, щоб тільки роздобути якусь книжку до читання. Петро сам не курить, то іноді усю свою пайку цигарок віддасть за одну позичену книжку... Часами навіть увесь свій хліб віддасть, а сам голодує...

Сьогодні неділя і Петрові пощастило: він пішов після обіду до сусідського табору, і там позичив в одного хлопця аж три книжки! І то зовсім безкоштовно, не віддавши ні цигарок, ні хліба... Ще є добрі й некорисливі люди — думав він, вертаючи спішно до свого табору, щоб якнайскоріше сісти й читати ці нові книжки...

Коли Петро вернув до свого табору з книжками, саме видавали обід.

Він пішов і приніс свою пайку, поставив на стіл, вийняв ложку, але не став зразу їсти. Він дуже був цікавий, що то за книжки, і тому перше взявся до них. Розгорнув першу: поезії, вірші...

Він дуже любить читати поезії. А всі ті, що йому подобаються, вивчає напам'ять. Він багато їх знає... Почав перегортати сторінки, перечитувати наголовки поезій... Зупинився на одній, став читати:

Мово рідна, слово рідне,
Хто вас забуває, —
Той у грудях не серденько,
Тільки камінь має...

Далі поет питався, як ту мову можна забувати, якою ми промовили перше слово; якою ми сказали перший раз: „мамо, тату"; якою почали молитися ще дітьми малими?

Кінчався цей вірш тією самою строфкою, що й починався, немов пригадуючи ще раз:

Мово рідна, слово рідне,
Хто вас забуває, —
Той у грудях не серденько,
Тільки камінь має...

Петро прочитав цього вірша раз, другий третій... Він перечитував його ще багато разів, і чув, що десь глибоко всередині, там, на самому дні серця, спершу щось заворушилося, а потім стало непокоїти його всього. Що ж це таке діється зі мною? — подумав Петро. Спершу він не міг відгадати, звідки цей неспокій у ньому взявся, але коли прочитав цього вірша ще раз і ще раз, тоді зрозумів, що це він так його за непокоїв.

Він перечитав його ще кілька разів, і тоді перед його очима став якийсь чоловік, — поет, автор того вірша — майнуло йому в голові який питав його: „А ти, Петре, якою мовою говориш? Хіба рідною, хіба тою, якої тебе твоя мама й твій тато навчили? Вони ж тебе навчили української мови, бо інакшо навіть не знали, а ти хіба українською мовою говориш?.."

І Петро почав згадувати своє дитинство: він народився на селі, недалеко Полтави Батьки його були селяни. Вони були заможненькі, бо не були ледачі, працювали грошей не розтринькували не пропивали, а все земельки докуповували... Вони були чесні хазяїни, і за це їх люди поважали... Коли ж настала совєтська влада — вони стали „куркулями, кулаками ворогами народу, ворогами держави"... Прийшла насильна колективізація — батька забрали і повезли кудись, на Сибір люди казали звідки він ніколи не вернувся... А мати, під час великого голоду, пішла з ним Петром, до Харкова за куснем хліба, і там з голоду померла... Його, осиротілого забрали з вулиці і примістили в якомусь домі, де було багато таких, як він, Петрусь...

Він добре пригадує собі що коли почав там говорити так, як умів, як говорили його мама, тато і всі люди в їхньому селі — то з нього почали сміятися, „хахлом" називати, „малоросом", „селюком"... А вчителі того дому все навчали його, щоб не говорив більше тою мовою, яку він, Петро, знає, тільки тою якою говорили самі і керівник дому.

Петро спершу не міг говорити тою мовою, бо не знав її, не чув ніколи... А, слухаючи її щоденно, вхоплював деякі слова і починав поволі говорити нею. Спершу дуже погано, і всі сміялися з нього через це, а дедалі краще й краще...

Потім Петро пішов у школу, і там теж учили його тільки тою, чужою мовою. Учителі часто казали йому що та мова, якої він навчився вдома, від матері й батька, — не гарна, проста, сільська... Хто тою мовою говорить — той простий, селюк... Найкраща мова — учили його — це та, якої вони вчать його тепер, ота російська, як вони її звали, тою мовою, мовляв, говорять інтеліґенти, партійці, високі урядовці...

Пішов Петро до червоної армії — там того самого його навчали...

І йому так убилося в голову, що ця чужа московська мова — найкраща, що тільки тією чужою мовою треба говорити, що він зовсім перестав говорити своєю рідною мовою, а говорив все тільки чужою...

Аж настала війна — совєти втекли, прийшли німці. Його забрали на роботу до Німеччини. Тут він уже другий рік працює. Багато-багато нового й цікавого побачив. Тут зовсім інакше живуть люди, ніж там, під совєтами...

Петро думає: як же ж тут багато різних-прерізних національностей разом з ним працює — українці, чехи, французи, італійці, голландці, данці... І щойно тепер, після прочитання цього вірша, він запримічує, що всі вони говорять кожен своєю рідною мовою. Чехи — чеською, французи — французькою, італійці — італійською... І тільки він, і ще багато українців, говорять чогось не своєю, рідною, українською мовою — а чужою, московською... Як же ж це так? Чого ж чехи не говорять французькою мовою, італійці — голландською, данці — польською?.. Кожен своєю, кожен рідною... Тільки ми, українці, говоримо московською?..

Він глянув на книжку, глипнув оком на розкриту сторінку, а там поет, мов прокурор в суді, говорить до нього:

Мово рідна, слово рідне,
Хто вас забуває, —
Той у грудях не серденько,
Тільки камінь має...

Петро ще довго-довго думав над тими словами, і щойно тепер зрозумів, як тяжко він грішив супроти рідної мови, супроти рідного слова, супроти своїх замучених батьків і супроти себе самого...

— Відсьогодні говоритиму вже тільки своєю рідною, українською, мовою — постановив він собі.

Василь Масник

У 40-ву РІЧНИЦЮ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ

Дозволю собі згадати деяких осіб, що своєю мозольною працею підтягнули свідомість ремісничої та селянської молоді, яка на заклик Української Головної Ради у Львові, в серпні 1914 р., вступила в ряди УСС, щоб піти в бій проти відвічного ворога — Москви. Як в інших містах, так і в нашому Золочеві, було заложене руханкове товариство „Сокіл", а відтак „Січ". При Товаристві зорганізовано хор, аматорський гурток, а також оркестру. Інструкторами були підстаршини 35-го австро-угорського полку (пригадую собі лише одного українця десятника Суряка, решта були чехи). Оркестра грала по вулицях міста Золочева під час маніфестації, коли українці перемогли у виборах до парляменту. 80% тих музикантів ввійшли в склад Української Армії в 1918 році. При організуванні всього того слід згадати добрим словом такі особи: надрадника суду Балтаровича, надрадника суду Скубельського, д-ра адв. Т. Ваньо, д-ра отця Юрика Шамбеляна, отця-проф. Хміловського, отця П. Петрицю, Заліпського, Білича, Марусина і багатьох інших.

Душею січовиків був Громницький, син гімназійного священика. Читанням і бесідами про історію України освідомлювано молодь, тому й не дивно, що 1918-1919 рр. багато наших стрільців залюбки носили жупани та шапки з червоними шликами. Отже можна сміливо сказати, що всі вони виросли з тим, що їм вщепили в їхні серця провідні особи таких товариств як „Січ" та „Пласт".

Все організаційне життя зосереджувалося в домі д-ра Т. Ваня, при Поштовій вулиці. Руханкові вправи відбувалися на площі бурси ім М. Шашкевича.

В серпні 1914 р. відчитано заклик Української Головної Ради, і наша сотня під командою чотаря Сороківського одностайне стала по її боці. Одного дня заряджено поготівля, відтак збірку і запроваджено нас до військових касарень 35-го полку. Там нам дали кріси „Манліхер", багнети і набійниці. Від цієї хвилини кожний з нас почував себе рішеним на все січовиком.

Почалися вправи з крісами. Але потривали вони недовго, бо до Золочева вже зближався ворог. Одного дня нас повідомлено, що від'їздимо до Львова. Цілий ранок збиралися, прощались та приготовлялись на велике діло, перерване під Полтавою. Бо хто як не УСС, стали зав'язком Корпусу Січових Стрільців в Києві! Згадати таких, як полк. А. Мельник, полк. Сушко, Чмила, Дашкевич та ін. Ніхто інший як УСС були підвалиною Української Армії в 1918 році, а рівночасно з тих УСС зродилася УВО і пізніше ОУН.

Вістка про виїзд січовиків рознеслася блискавично по цілому містечку. Зійшлося багато людей, щоб попрощатися з рідними, — мами, щоб поблагословити синів у щасливу дорогу, дівчата, щоб нишком поплакати. Пригадую собі кількох січовиків: Дикого, А. Фетковського, А. Дмитрика, Г. Васильківа, Д. Сумика, Мандзюка, Карнидала, Мицка, Т. Федоровича. Котрийсь зі стрільців почав пісню „Прощай, ангеле", решта підхопили.

Збірка, потім вимарш на Поштову вулицю. Перед будинком пошти чекали на наказ. По одержанні наказу чотар Сороківський скомандував: „Позір! Сотня-ходом-руш!" Залунала пісня: „Козак від'їжджає, дівчинонька плаче" — і ми рушили на двірець. Посідали в вагони, а народ стояв і прощав нас.

Приїхавши до Львова, перемаршували на площу Академічного Дому і тут зложили кріси в кізли, чекаючи на дальші накази. Багато разів Видавництво „Червона Калина" вміщувало нашу світлину „В кізли-кріс", одначе ніколи не було зазначено, що то за сотня на світлині.

Опісля ми відійшли до Бурси на Курковій вулиці, звідтам на вправи за Високий Замок на Кайзервальд де мали перегляд перед штабом вищої австрійської команди. Одного ранку відмаршували до двірця, звідки виїхали до Стрия. Про Стрий вже багато писано, я підкреслю лише, що був він неначе вулій, до якого зліталася молодь-пчоли, щоб прилучитися до рядів УСС. Одначе, всіх не прийнято.

Зараз по присязі виїхали УСС на Карпатську Україну, до Горонда і Мезетеребеш коло Мукачева. Там переходили вишкіл, а відтак вимарш двадцятками в поле. Чотар Сороківський, правдоподібно, перший вийшов зі своєю двадцяткою. А опісля — кривавий шлях через Галицьку Волость: Маківка-Стрий-Галич-Маловоди-Семенівка-Соснів. Відступ 1916 р. до Бережан-Потутори-Лисоня-Посухів, в 1917 р., бої в Конюхах. Прийшов великий день, 1-го Листопада 1918 р., бої за Львів, відтак похід на Київ, „трикутник смерти", аж до 1920 р., коли то дня 8 квітня в містечку Махнівка, біля Козятина заперестали УСС своє діло, розпочате в 1914 р.

Минає сорок років, коли покликано до життя УСС. Не сплямивши чести українського вояцького прапора, УСС вірно й чесно виконали взятий на себе обов'язок перед Богом і Батьківщиною. Немає вже багатьох організаторів, багатьох старшин, підстаршин і стрільців, але їхній чин і їхня пісня, вроджена на кривавих шляхах, залишиться назавжди.

З НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ УВАН У ЗДА

Ню Йорк, Н. Й.

Доповідь д-ра Кости Паньківського про Українську Національну Раду.

Під фірмою Т-ва Сприяння Українській Національній Раді д-р Кость Паньківський виголосив 11 квітня ц. р. в залі Літературно-Мистецького Клюбу доповідь на тему III Сесії УНРади. На вступі доповідач застерігся, що говорити можна хіба тільки про часи з-перед III сесії, бо замало часу минуло від її закриття, щоб діяльність УНРади проявилась після неї замітнішими фактами. Зауважив теж, що говорить тільки у власному імені, а не як заступник представника УНР в ЗДА. Найбільшу заслугу III сесії УНРади доповідач бачив в одноголосному ствердженні потреби існування Державного Центру і його конституації, як символу державности, знищеної ворогом. Тому доповідач, ілюструючи свої твердження численними цитатами з різномовної преси, осуджував ті різні українські теорії, які — мовляв — визнають УНРаду консолідаційною плятформою, під умовою, що УНРада „відмежовує" себе від Державного Центру. Консолідація — це не є ціль сама для себе, а повинна бути переведена для певної конкретної праці. Коли між тими групами, які мали б консолідуватись, нема згоди щодо найосновнішої української проблематики і щодо тієї концепції, якою є конституція ідеї Української Народної Республіки, як цілі, за яку треба боротися, то — очевидно — смішно говорити про консолідацію. УНРада перевела частинну консолідацію на останній своїй сесії, приймаючи ті групи, які до неї зголосилися. Коли хтось не хоче кудись належати, то нема сили ні змоги його туди притягнути. Доповідач звернув увагу, щоб ті, які говорять про потребу консолідації, зверталися з своїми закликами і докорами під адресою тих, які не хочуть консолідуватись, а не під адресою У. Н. Ради, як чинника понадпартійного. Нац. Рада не є міжпартійним комітетом, вона мусить розглядати всі справи з погляду надпартійного, державницького. Потреба консолідації є недискусійною справою. Коли визнається, як консолідаційну плятформу, концепцію УНР, то визнається принцип консолідувати всі партії і групи на понадпартійній базі Державного Центру. Доповідач аналізував теж політичну плятформу Американського Комітету для боротьби з большевизмом, стверджуючи неприйнятливість останнього проєкту Американського К-ту. Д-р Паньківський цитував чужинецьких журналістів, що характеризували американську політику, як таку, що переходить щойно період дозрівання. Він так само критикував те становище УКК, яке — призначаючи гроші для УПА (що доповідач похвалює), фактично — за цитатами з преси ОУН (Р) — дає їх на видавання часописів УГВР в Німеччині (з чим доповідач не погоджується). Він цитує вийнятки з теперішньої полеміки двох відламів ОУН (Р), вказуючи на її деструктивні моменти. Взагалі, доповідач заторкнув чимало різних питань з сучасного українського політичного життя. Не зважаючи на довжину доповіді (близько 2 години) — вона не томила численно зібраних слухачів, бо була виголошена живо, барвисто, з дотепом і сарказмом. Після доповіді відбулась дискусія, на жаль — раніше не підготовлена і тому частинно схиблена (починаючи першим промовцем, який весь час атакував — адвокатів!).

Ік

Аллентавн, Па.

З діяльности української громади

Заходами Української Православної Парафії Преч. Діви Марії улаштовано:

В неділю, дня 1. листопада 1953 р. о. парох прот. д-р Вол. Левицький відслужив **Панахиду** за всіх воїнів і старшин, що впали в боях за Волю України. — Зібрано і переслано до Українського Конґресового Комітету 42.00 дол.

Традиційний Свят - Миколаївський Вечір для дітей відбувся в суботу, 19-го грудня 1953 року. Діти відіграли англійську сценку під проводом учительки Марії Турчин, що, маючи високі учительські студії й довголітню шкільну практику, — прекрасно вивчила дітвору: їхні ролі та вірші. Виступало 20 дітей, що ходять на навчання катехизму. — Українською виставкою п. з.: Святий Миколай в Україні — провадив о. парох. Дуже гарно відіграли свої ролі: діти — Варвара Мала, Олег Левицький, Павло Перун і Катря Бохно, ролі старших: Дм. Гулич, Марія Рудакевич, Стефа Король, а св. Миколая — Олекса Попик. На вечір зібралося 88 дітей з родичами. Роздано також дарунки парафії для всіх діточок.

В неділю, дня 31 січня 1954 р була відслужена о. парохом **Панахида** за спокій душі померлого Президента Української Народної Республіки (на еміґр.) сл. п. Андрія Лівицького, з належним спомином про нашого державного провідника.

„Союз Українок" своїми сходинами і згадкою о. пароха вшанував пам'ять **сл. п. Ольги Басарабової.** Зібрано на Панахиді і на сходинах 60.00 дол., з яких вислано на фонд **Мами й Дитини** — 35.00 дол.

Шевченківське Свято улаштувала парафія традиційно власними силами і запросила усіх українців до участи, що й з радістю сповнилося. Свято відкрив о. парох і вітав усіх приявних. Реферат виголосив п. Василь Каралуп. Парафіяльний хор під його диригентурою виконав пісні: „Ой горе тій чайці", „Ой вербо, вербо" і „Заповіт". Зі старших деклямували: п. Галина Левицька, п. Марія Рудакевич, а англійські переклади Тарасових віршів „Тополя" п. Марія Турчин та „До Основ'яненка" п. Михайло Сивий — виконали майстерно. Фортепіянові соля мала спосібна молоденька парафіянка Галина Рошко, а її три братчики Степан, Роман і Василь виконали скрипкові точки. Деклямували діти: Роман і Тарас Бохни, Євгенія Пундяк, Каролька Ленц, Дояя Малиновська, Олена Чернявська, Тарас Чубенко, Олег, Ігор, Оксана й Люба (трилітня) Левицькі. — Добровільні датки зложили приявні гості, в сумі 57.16 дол., а по відтягненні коштів оголошень вислано до Українського Конґресового Комітету 45.16 дол. Належить з радістю підкреслити, що участь в цьому святкуванні взяли українці Алентавну, без різниці своїх релігійних і політичних переконань.

Пишемо коротко і ділово про нашу скромну працю, яка побіч моральної користи — дала на народні цілі — 134.16 дол.

Алентавнець

Дітройт, Міш.

Вечір українських великодніх звичаїв.

Чергові сходини Дітройтського Клюбу Українських „Ґреджуейтс" (людей з університетською освітою) відбулися в неділю 11-го квітня в залі Інтернаціонального Інституту і були присвячені українським великоднім звичаям. Сходини були відкриті для усього „інтернаціонального" членства Інтернаціонального Інституту.

Програму попередив спільний „чай", на якому ролю господарів виконували п. Ольга Шустер і Степан Луцький, голова Клюбу. У програмі був опис наших великодніх звичаїв, що його цікаво й дотепно виголосила п. Іванна Драґінда. Дівчатка в народних строях — доні членів Клюбу п-тва Іванчук, Запорожець, Віхорек, Шустакевич — відспівали дві веснянки. Після цього численна група пластунок виконала цілий ряд веснянок. Гарні народні строї, чистий, вирівняний спів та добре засвоєні рухи веснянкової дії - гри справили, що виступ наших пластунок був дуже вдалий. Публіка щиро вітала не тільки їх, але й їхню керівницю п. Ольгу Савчук.

В окремій кімнаті влаштовано показ „писання" писанок. Там пані І. Драґінда та Р. Сущинська розклали на столі потрібні прибори і під час розмальовування писанок давали пояснення зацікавленій публіці. Зовсім припадково трапилося, що між цією публікою знайшовся гурток французів, які саме того дня гостювали в Дітройті. Їх зацікавили не тільки веснянки, народні строї і роблення писанок; вони розпитували про українську громаду в Дітройті і про загальні українські справи. Цей малий приклад показує, як нам треба на кожному кроці шукати ширших контактів і не замикатися у тісному, власному колі. Ціла імпреза наших „Ґреджуейтс" була дуже успішна і корисна.

Гість.

ЩЕ ОДНА ПРОФЕСІЙНА СИЛА

Д-р Іван Кончак, син Михайла і Софії Кончак відкрив свою канцелярію при 901 Вест Ліги Евню у Филаделфії, Па.

Він одержав титул доктора хіропрактії на Національнім Каледжі Хіропрактії в Шікаґо, Ілиной, в 1951 році та відбув практику при Дженерал Гелт Сервіс в Шікаґо, перед тим закінчивши студії при Темпел Університеті у Филаделфії, Па.

Недавно він одержав дозвіл на практику в стейті Пенсилвенія. Здається, що д-р Іван Кончак є першим і одиноким українським хіропрактиком у цьому стейті.

Військову службу відбув при польовій артилерії у відділі повітряного корпусу, там же він учив повітряну перестор(огу), рівнож був заанґажований при „Інжініринґ Проповзалс" при польовій артилерії.

Перед медичними студіями, він був на курсі інженерії при Дрексел Інституті на відділі Технології у Филаделфії.

Д-р Іван Кончак рівночасно брав діяльну участь і у громадському житті, будучи касиром першої повоєнної конвенції Ліґи Української Молоді Північної Америки, що відбулася у Филаделфії в 1947 році. В той самий час він допомагав організувати Козацький Мужеський Хор, дириґентом якого був д-р Стефан Савчук при парафії св. Володимира у Филаделфії. Разом з о. Орестом Куликом і Володимиром Березовським організував Ліґу Українсько-Американських Ветеранів. Він переводив ритуали і виготовив емблему для Українсько-Американських Ветеранів. Разом з Іваном Харамбурою організував новий відділ УНСоюзу ім Симона Петлюри.

Д-р Іван Кончак одружений з дочкою Івана Бончак, Марією, які є членами УНС відділ ч. 324 у Филаделфії. Вони мають сина Івана-Михайла, що має тепер 2 роки. Ціла родина д-ра Івана Кончака, його дружина і родичі є всі членами УНС, а батько його Михайло Кончак був предсідником Т-ва Івана Франка, відділ 83, через довгі роки.

Н. Н.

Вступайте в члени УНСоюзу!

ЗМІНА АДРЕСИ!

Ще раз пригадуємо нашим передплатникам, що змінюють місце свого побуту, щоб одночасно з повідомленням про зміну адреси обов'язково присилали поштовими марками 10 ЦЕНТІВ за виготовлення нової адресарної кліші, а члени УНС ще й число свого Відділу.

Адміністрація „Свободи"

ВАМ НЕ МОЖЛИВО ОБІЙТИСЬ БЕЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ А НАЙКРАЩЕ І НАЙПЕВНІШЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДАСТЬ ВАМ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ!

УПРАВА ОБ'ЄДНАННЯ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ СТЕЙТУ КОННЕКТИКАТ
повідомляє, що:
Передконвенційний З'їзд Делеґатів ІЗ СТЕЙТУ КОННЕКТИКАТ
— відбудеться —
в НЮ ГЕЙВЕН 2-го ТРАВНЯ, о год. 3-ій попол.
в Українському Нар. Домі при Джордж стріт 563.
Проситься всіх делеґатів на 23. Конвенцію УНСоюзу зі стейту Коннектикат прибути на цю важливу параду.
Управа Об'єднаних Відділів УНСоюзу стейту Коннектикат.

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В Бельгії

З'ЇЗД СУМ-у В БЕЛЬГІЇ

В неділю, 28 березня 1954 р., в домівці УДК в Брюсселі, відбувся III Крайовий З'їзд СУМ-у в Бельгії.

З'їзд обрав новий КК СУМ в такому складі:

Голова — О. Коваль, заступник голови й керівник Ю СУМ-у — М. Когут, секретар — Ів. Левицький, культ. освіти. керівник — Є. Гановський, орг. керівник — А. Гончарів, кер. зовн. зв'язків — Б. Витязь, скарбник — Б. Марченко, керівник спорту і преси — П. Павліченко, члени-заступники — Ф. Михайлишин, З. Терешкун та В. Яремкович.

На голову Виховної Ради СУМ-у затверджено п. проф. Витязя.

З'їзд підвів підсумки цілорічної праці, проаналізував всі недоліки, намітив напрямні дальшої праці та вирішив присвятити головну увагу організації Ю СУМ-у, вишколові сумівських виховників та влаштуванню літньої оселі для Ю СУМ-у.

В резолюціях з'їзд зайняв становище до загально українських справ та до проблеми виховання молоді в аспекті допомоги боротьбі Воюючої України.

В Австралії

ПРИВІТ КОРОЛЕВІ ЄЛИСАВЕТІ

З нагоди побуту королеви Єлисавети в Австралії, зложили їй, від імени української спільноти в Автралії, привітання пп. М. Шегедин та А. Престашевський. У цьому привітанні було підкреслено, що українська спільнота в Австралії, „як частина українського народу, висловлює свою вдячність Вашій Королівській Світлості за призне та доброзичливе відношення до наших церков, організацій та всієї української еміґрації в Австралії".

В Арґентині

ПЛАСТОВИЙ ТАБІР У ДЖУНГЛЯХ АРГЕНТИНИ

В області дельти ріки Парани „Ляс Пальмас", на маєтностях давніх пластових приятелів панства Галоватих відбувся заходами сеньйорсько-старшопластунського з'єднання „Закарпаття" при співпраці юнацьких гуртків „Дипломат", „Парашут" і „Сестрички" одмотижневий пластовий табір. Властивості табору — це область джунглів, сполучена природними каналами з недалекою „пляжою" ріки Парана для „морського пластування". Учасників було 24, гостей 6. Табір вів студент медицини ст. пл. Орест Веселий-Щітка.

„ПЛАСТОВА СЛУЖБА" В АРГЕНТИНІ

На спільних зборах сеньйорсько-старшопластунських осередків станиць „Е" (столиця) і „Б" (область Бажестер). Склад: пл. сен. Теодор Хомишин, пл. сен. д-р Б. Стернюк, і пл. сен. д-р Юрій Шпилька. „Пластова Служба" полагоджуватиме всі справи згаданих станиць з вищими від станичних пластовими властями, з громадськістю, церквами, школою і т. п. та діятиме, як ініціятивно-виховний осередок.

НІОДНА КУЛЬТУРНА ЛЮДИНА НЕ МОЖЕ ОБІЙТИСЬ БЕЗ РІДНОГО ЩОДЕННИКА